Ч. 111 (14.009). Львів, середа 1. травня 1935. Передплата оплачена готівкою. Рік LVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 504.060. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ: Місячно 5·00 зол. Чвертьрічно 15·00 „ Піврічно 30·00 „ Річно 60·00 „ ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Чехословаччині 30 к. ч. — в усіх прочих краях по 7·50 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26. В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Кедриновий заповідник у Ґорґанах.

(КОМУНІКАТ.)

У звязку з V. Зїздом Українських Лікарів і Природників, що відбувся у Львові в днях 20—22. квітня ц. р. явилась дня 22. квітня в Ексцеленції Митрополита Андрея делегація зїзду, зложена з пп. д-ра В. Левицького, як голови зїзду, д-ра Т. Бурачинського і д-ра Малиса як представника Українського Лікарського Товариства, д-ра І. Раковського і пані д-р О. Мрицівної, як представників НТШ. Іменем делегації промовив до Їх Ексцеленції д-р В. Левицький і зложив подяку за привітне письмо Митрополита з нагоди 25-ліття Українського Лікарського Т-ва; одночасно висловив заяву глибокої вдячности від зїзду за два величаві дари Ексцеленції Митрополита для української науки й культури в останніх часах, а саме: 1) за здвигнення Народньої Лічниці і злученого з нею першого українського шпиталю у Львові, 2) за утворення першого українського кедринового заповідника в Горганах у столових добрах Галицької Митрополії на горі Яйце (1.600 м.) коло Підлютого. Опісля передав д-р В. Левицький до ласкавого узглядження Ексцеленції низку резолюцій, ухвалених V. Зїздом Українських Лікарів і Природників, що дотичать поширення акції охорони природи на українських землях між громадянством, а в першу чергу між гр.-кат. духовенством.

Ерекційна грамота Митрополита в справі утворення заповідника.

Ексцеленція Митрополит Андрей віднісся вже зичливо до предложених постулятів зїзду, інформувався про усякі детайлі й у відповідь передав до рук голови Наукового Товариства ім. Шевченка д-ра Івана Раковського в присутности о. мітрата Т. Войнаровського, о. офіціяла О. Ковальського й інжиніра п. А. Мельника ерекційну грамоту, якою утворює перший український заповідник (резерват) і віддає його в опіку Науковому Товариству ім. Шевченка у Львові. Ось та грамота:

„**Андрей Шептицький,** божою Милістю і Святого Апостольського Римського Престола Благословенням Галицький Митрополит, Львівський Архиепископ, Камінецький Єпископ усім, що цю грамоту читатимуть Мир у Господі й Архиєрейське Благословення.

Маючи на увазі велике значіння, яке має для науки й культури Українського Народу творення з цінних закутин нашої землі окремих заповідників, що по всі часи збереглись би для грядучих поколінь та з яких молодь черпала би любов до рідної землі й училася пізнавати її красу та котрі булиб великим невичерпаним джерелом для наукових природничих дослідів і студій та творилиб спільну національну цінність, щоби дати основи до майбутнього українського національного парку в Карпатах — на загальне бажання й прохання нашого громадянства Ми утворили в маєтности Галицької Гр.-кат. Митрополії у громаді Перегінсько, Долинського повіту, Галицької Землі **Кедриновий Заповідник,** на ґрунтових парцелях к. чч. 9223, 9233, 9647., на верху „Яйце" 1600 м. у горах Горганах поверхнею 255.19 гектарів, у границях згідно з долученим ситуаційним пляном.

Цей заповідник, згідно з рішенням Станиславівського Воєвідського Уряду з дня 20. вересня 1934. р. ч. РЛ. 2/140, підлягає охороні по думці закону з дня 10. березня 1934. р. про охорону природи.

Науковому Товариству ім. Тараса Шевченка у Львові, як найвищій науковій установі нашої землі, передаємо отсим **Кедриновий Заповідник** на верху „Яйце" під наукову опіку й висказуємо при цьому Наше побажання, щоби Наукове Товариство ім. Т. Шевченка у всіх важніших справах цього заповідника стояло в звязку з Нами й кожночасним Нашим Наслідником на Владичому Престолі та повідомляло Нас про хід і стан наукових праць у заповіднику.

Застерігаємо Собі й Нашим Наслідникам на Митрополичому Престолі право відкликати доручену опіку кедринового заповідника на верху „Яйце" на випадок, колиб Наукове Товариство ім. Тараса Шевченка у Львові перестало істнувати і колиб покинуло свою наукову діяльність або провадило її шляхом незгідним із засадами католицької віри й моралі.

Дано при Нашому Архикатедральному Храмі св. ВМ. Георгія в городі Льва, дня 15. квітня Року Божого 1935. † **Андрей М. Г.**"

Тим великим даром для українського народу дав Ексцеленція новий доказ, що Йому дорогі є інтереси української науки й культури, та що вповні розуміє вагу й далекосяглість ідеї охорони природи взагалі, а української зокрема. Ця велика жертва зможе урятувати загибаючу фльору й фавну наших земель від цілковитого винищення та навчить широкі круги нашого громадянства розуміти вагу нашої питомої української природи. А завданням комісії для охорони природи, що істнує при математично-природописно-лікарській секції НТШ буде подбати якнайскорше, щоби перший український заповідник опрацьовати як слід, під кожним оглядом, та зробити його доступним для цілей української науки й добре понятої туристики.

Морські переговори з Німеччиною.

ЛЬОНДОН, ПАТ. Німецький морський аташе у Льондоні Вашнер відбув довшу нараду з шефом штабу британської маринарки адм. Шефільдом. Згадав, що німецький уряд бажав би, відложити морські переговори аж до часу, коли канц. Гітлер виголосить промову про розбудову німецької фльоти. Тому морські переговори відбудуться мабуть 16. або 17. травня ц. р. Німецькою делегацією проводитиме фон Ріббентроп.

Руйнують Київ!

З приводу звістки про руйнування Михайлівського Собору.

Російський щоденник „Вечерняя Москва" (Москва, 26. березня 1935 р., ч. 70, ст. 1) у невеликій статті під наголовком „В столиці України", подає інформації про „бурное строітельство новой сталіци України Кіева". Ці інформації зачерпнені з рефератів „українських" архитектів, виголошених у Москві „при зустрічі з московськими архитектами". Одначе далі говориться лише про реферат „київського професора"... Штейнберга, який „розгорнув величавий образ завтрішньої столиці України". Довідуємось, що над розбудовою Киева, а саме над „проектом центральної площі Киева", працюють „не тільки українські, але і кращі московські і ленінградські архитекти". А що російські часописи розуміють слово „українські" лише в територіяльно-географічному розумінні, то не диво, що вкінцікінців серед тих „українських" і неукраїнських архитектів не находимо **ані одного українця.** От ці імена: „академік Фомін, професор Весній, професор Штейнберг і архітекти Алабян і Чечулін"!

На „новій" площі мають бути побудовані „правітельственния учрежденія" (державні установи).

Далі читаємо дослівно таке:

„Нова площа буде створена через получення двох існуючих київських площ — Михайлівської і Софійської, **Михайлівський собор, що не представляє собою історичної вартости, вже збурюється** („сносится"), а Софійський собор буде **збережений**" (підкреслення наше).

Страшна, неймовірна звістка, якій просто не хочеться вірити!

Дорогоцінна памятка мистецтва початку XII (дванацятого) століття має бути збурена в XX століттi!

Чи це можливо? Чи це правда?

Може помилка недбалого репортера-анальфабета? Але ні! — ці відомости друковані в офіційному органі „Московського городського комітету ВКП(б) і Московського Совета"...

Длячого треба нищити цінну памятку архитектури початку XII століття?

Для того, щоби „створити" площу „по веліčіне десятой в міре" — як це з захопленням реферує московська газета.

„Десята у світі" площа! Чи це не „достойний образ „величавого будівництва"!

Хто перешкоджає побудувати на великих просторах СССР місто, чи інший колхоз, де би площа розмірами була першою на земній кулі??

•

Яку вартість представляє собою Михайлівський монастир у Києві?

Найцінніша будова монастиря — „Золотоверха" церква побудована в 1108—1113 роках за князя Святополка-Михайла, спляндрована за намовою московського князя Івана III — татарами в 1482 р. і відбудована впродовж XVI сто-

ліття. З описів подорожників видно, що при кінці XVI століття церква була в доброму стані, як це, наприклад, пише Е. Лясота, що бачив церкву в 1594 р. з великою золоченою банею (звідси й назва „Золотоверха"). Дальші праці над розбудовою церкви були в 1620 р. за митроп. І. Борецького, в 1655 р. коштом гетьм. Б. Хмельницького, у 80-их роках XVII ст. коштом генерального судді М. Вуяховича, в самому кінці XVII ст. коштом гетьм. І. Мазепи і нарешті в роках 1715—1717. Ця остання розбудова найбільша, коли поширено церкву з трьохнавної до семинавної, надбудовано мури і середню баню та побудовано 5 нових бань. Тоді змінився зовнішній вигляд храму, коли будова замість византійського стилю з деякими місцевими українськими особливостями, придбала типові форми українського барока. Але в середині храму старі частини XII ст. збереглися, розмірно дуже добре, а саме — всі стінки, пільони (стовпи), абсиди (склепіння) і головна баня, тоді як перекриття бічних нав і нартексу (притвору) — походять з новіших часів.

Цінність будови, як історичної памятки українського і світового мистецтва цілком вимкова. Можна з певністю твердити, що після Софійської катедри і головної церкви Киево-печерської Лаври (1073 р.), Михайлівська Золотоверха церква є третьою з черги найціннішою і найбільшою памяткою княжої доби міста Києва.

Щоби ясніше окреслити значіння цієї памятки византійської культури на українському ґрунті, досить вказати, що в розумінні технічних досягнень подібних будов не було в той час в цілій середній Европі, зокрема в Польщі і Чехії, не кажучи вже про Московщину. В цій останній збереглися памятки не старші XV століття, а в Чехії і Польщі в XI—XII ст. будували або невеличкі округлі храми (ротунди) або будови базилікального типу, де склепіння над навами не вміли ще робити, лише виконували перекриття звичайної деревляної конструкції. В тому самому часі у Києві Софійська катедра 1017 р., Михайлівська церква 1108 р. та ін. покривалися склепіннями і банями складної конструкції над цілою будовою.

Прибудова Золотоверхого храму поч. XVIII ст. також уявляє собою величезну цінність, як один з найкращих зразків українського барока, що має стільки своєрідних та оригінальних рис місцевої, української творчости.

В середині церкви надзвичайне значіння мають також мозаїки XII ст., при чому для української культури ті мозаїки мають може навіть більше значіння, ніж славнозвісні мозаїки Софійської катедри у Києві. Бо коли ці останні виконувалися, правдоподібно, грецькими майстрами, то Михайлівські — місцевими українцями, як це ствердив цілий ряд дослідників, починаючи від Кондакова.

„Вечерняя Москва" покликуючись на „професора" Штейнберга самовпевнено пише, що „Михайлівський собор не представляє собою історичної цінности", а в той сам час великий провідник по Києві, **виданий вже в 1930 році у Києві** присвячує Михайлівському монастиреві цілих 14 торінок (ст. 361—375), а про Михайлівські мозаїки пише, що вони мають „цілком виїмкове, світове історичне і мистецьке значіння" (ст. 364).

Позатим в Михайлівській церкві є цінні 2 барелефи „Св. їздців" XII ст. (вмуровані на південній фасаді церкви), іконостас сницерської праці чернигівського майстра Григорія Петрова 1718 р. та ін.

У забудуваннях Михайлівського монастиря треба ще відзначити такі цінні памятки архітектури, як дзвіниця 1716—1720 р. — найстарша в Києві мурована дзвіниця, що зберігла свій первісний вигляд; далі так зв. „Трапезна", теж барокова будова 1713 р.; мурована огорожа монастиря 1746—1758 р. з прегарною „Економською" брамою 1766 р.

Все це настільки цінні памятки мистецтва, що в кожній іншій державі не тільки Заходу, але й Ближчого і Дальшого Сходу стали би предметом найбільшої опіки уряду, наукових інститутцій, міста і цілого громадянства без ріжниці політичних, соціяльних і всяких інших переконань, без ріжниці системи правління.

Як приклад пригадаємо, що теперішній турецький уряд (до речі, теж відзначається протирелігійною політикою) закрив Софійську катедру в Царгороді як мечет для релігійних відправ, але, розуміючи вагу памятки, тепер переводить реставрацію і відкриття византійських мозаїк, що збереглись під тинком і новішими магометанськими мальовилами.

Зі смутком мусимо також ствердити, що про Михайлівську церкву у Києві, на жаль, нема наукової історично-мистецької студії, а чисто-історичні праці Н. Сементковського, П. Лебединцева (1885) та два інші видання монастиря 1889 і 1899 р. вже давно перестарілися. Нема також обмірів будови крім схематичного пляну, опублікованого пок. проф. К. Широцьким.

*

Тепер руками російських „академиків" і „професорів" ці дорогоцінні памятки Михайлівського монастиря мають уступити місце „десятій по розмірах площі у світі"...

Московська хоробллива психоза „розширювання", „розбудовування", і „реставрації" міст, доріг і площ на Україні починається не від сьогоднішнього дня. Попровді ціле XIX ст., коли царський уряд скасував усякі ознаки самоуправи українських міст, пройшло під цим гаслом „поширювання". Тоді російські професори, інжиніри та архітекти понищили цілий ряд надзвичайно цінних памяток української архітектури. Так були знищені храми V—IX ст. і цілий ряд храмів княжної доби XI—XII ст. (Володимир-Волинський, Овруч, Київ та ін.), Камянецький Замок XV—XVI ст. і т. д. і т. д.

В такий самий спосіб були понищені найстарші памятки Києва, які скупчувалися на колишніх трьох окремих горбках — київського акрополю (місце Десятинної церкви) та Софійської і Михайлівської площі.

І так Золота брама 1037 р. остаточно розвалилася, коли її для „кращого збереження" засипано землею... Рештки Оринінської церкви XI ст., що стояли на розі сучасної Вел.-Володимирської і Оринінської вулиць, були розібрані в 1840 р., коли „будували" Вел.-Володимирську вулицю (тепер на цьому місці стоїть каплиця в московському стилі).

На Софійській площі: у 80-их роках XIX ст., коли теж „розширяли" площу, зруйнували деревляну Троїцьку церкву та цілий ряд інших старовинних будинків, а на їх місце побудували „прісутственния места" (державні російські канцелярії), а в центрі площі — памятник Б. Хмельницькому (1888 р.) — як символ „приєднання" України до Росії. На свій час це також було „величаве будівництво", але „присутственния места" були так красно побудовані, що тепер стали цілком непридатними та їх розбирають...

Найдавніша Десятинна церква 986—996 р. стояла в імпозантних руїнах ще до початку XIX ст., коли на її місці побудовано сучасну в 1828—1842 рр. у незграбному византійсько-московському стилі, тоді, як проект церкви відомого українського (київського) архітекта А. Меленського — відкинено. Щоби „очистити" місце для нової московської церкви, зовсім збурено мури старої Десятинної церкви (з мозаїками X ст.), що в деяких місцях доходили до 6 метрів висоти! Все це зробив теж російський архітект, професор і мистецький критик В. Стасов, подібно до сучасного М. Штейнберга.

Треба зазначити, що всі ці „поширювання" і „розбудовування" XIX ст. ішли урядовою дорогою, російською адміністрацією в імя „вищих" релігійних і державних (загально-російських) рацій.

Як бачимо, останнє „розширювання" Софійської і Михайлівської площ у Києві має свою давню традицію та історичну „тяглість".

Залишається хіба та потіха, що „збудування" нової площі і збурення дорогоцінної памятки XII ст. це діло не українських рук. А імена тих, що нищать невіджаловану памятку — стануть на вічні часи в „почесному" місці поруч з Андрієм „Боголюбським", Менглі-Гіреєм, ріжних російських губернаторів, поліцмайстрів та інших „блюстітелей"... „бурного строітельства".

Але остання руйнація перевищує всі попередні!

Володимир Січинський.

БОГДАН ЛУЧАКОВСЬКИЙ, ліс. інж.

Квітень і травень у ловецькому царстві.

Як під теплими проміннями весняного сонця оживе вся природа і зачне способитися, щоби цвісти, паруватися і множити, тоді й у ловецькому царстві зачинається нове життя, веселе, гамірне, повне пристрасти і борні. Але якже водночас воно повне нераз геройської посвяти і самовідречення.

Медвідь зголоджений по зимовій дрімоті, блукає тепер невпинно за їжею. В цю пору робить багато шкоди між ловною звіриною. Медведиця заховалася у недоступні сутечі. Кормить молоде, що вродилося під кінець зими. Горе тому, хто посмів би наставати на її медведятко.

Олені міняють у цей час зимову шерсть попелясто-сіру на літню попелясто-червону. Бики скинули у березні роги, тепер зачинають їм рости нові. Старі бики відбиваються від лань. Під кінець травня лання приводить на світ 1—2 оленят, у відлюднім затишку.

Дики живуть кожне своїм життям. Старі самурі та недолітки держаться по гущавинах. Підсвинки ходять самі окремими стадами. Льоха у квітні пороситься. У барлозі приводить на світ 10—12 пацят.

Вовчиця щениться у половині квітня. У густій лозині або під вивертом серед недоступних лісових гущавників родить 4—5 сліпих вовченят. Аж до літа годує їх своїм молоком і не відходить від них ні кроком. Вовк носить їй їсти, полюючи як можна найдальше від гнізда.

Тоді теж лисиця приводить на світ своїх молодят у ямі, 4—5 штук. Спочатку лисиця живить своїх діток тільки молоком, пізніще зачинає приносити їм миші, далі птицю і молодих зайчиків. Усе живе. Врешті обоє лиси виводять лисинят на науку. В тому часі лиси роблять величезні шкоди між заяцями і пташнею, виловлюючи без труду молодник та підбираючи яйця.

У квітні приводять на світ молодих ще також рись, дикий кіт, куниця та видра.

Одна тільки борсучка вродила борсученят ще в березні. Тепер зачинає виводити їх з нори, привчаючи їх самим промишляти.

У травні серна приводить на світ 2 цяпкавистих сернят, найрадше у високих травах серед молодого лісу. Вже в годину по народженні сернятка трібують підстрибувати за матірю. Цапові доростають нові ріжки. Тому, що молоді ріжки сверблять його, чіхає їх до деревини. Таким чином псує багато молоднику. Якже роги зовсім зчистяться, тоді починається пора літніх ловів на цапи.

Серед травня заячиха котиться другий раз цього року. Марчаків десяткували студінь і води, травняків стереблюють крилаті і шерстаті хижаки, що малими зайчиками годують залюбки своїх молодят. Заяці зашиваються тепер у збіжжя.

У карпатському пралісі та на поліській пущі тріває тирво („токи") глухаря. Найзавзятіше гльокають старі когути у квітні, на досвітках. Як пустить осика, тирво тихне. Курка зносить 4—12 яєць. Когути западають у найглибшу лісову глушу й починають випірюватися. Курка насідає яйця на 4 неділі.

По підгірських та поліських лісах та лазах, йде від березня до половини травня тирво тетервів. Від перших зорів аж під полудне лунає далеко боєвий зов і йдуть завзятущі бійки когутів. Аж поки ліс не зачне добре пускати та зазуля не розкується.

Тоді тирво кінчається. Тетеря зачинає нестися. В ямку на землі, вистелену пірям і мохом зносить до 16 яєць. Висиджує їх 3 і пів тижня. Під цю пору когути зашиваються у найглибші чагарники, міняючи піря. Випірившися, на короткий час втрачають спроможність лету.

Тихо і незамітно парується у лісовій затишi найменша з наших тетрюнів орябка.

Від найранішої весни тягнуть хропучи понад нищими лазами, смереками і досвітками слуки. Декуди виводяться вони двічі за собою. Там тяга тріває без перерви до літа.

Коропатви ще в березні розбилися зі стад на пари. Сипалося при цьому піря, бо когутики здобували собі подруг у завзятім бою між собою. Вечорами чути їх весільне чиріканнє. В травні курочка зносить в ямку 18—25 яєць. В червні виляжуться пискляти.

У місяцях квітні-травні паруються та стеляться в нас ще: дикі качки, лиски, бекаси, дупелі, перепелиці, батальйони, дикі голуби, деркачі, коростілі та багато інших рідких, головно прилітних птиць. Ще більше ріжних цікавих ловних птиць тільки попасає весною у нас, летючи з вирею на північ: одні одинцем, інші малими стадами, ще інші великими табунами, про дикі гуси.

Протест проти зброєнь і за союз з Францією.

ЛЬОНДОН, 30. 4. ПАТ. „Морнінг Пост" пише, що британський уряд вишле до Німеччини протест проти будови підводних човнів усупереч постановам статтей 181. і 191. версайського договору. Текст ноти устійнять на завтрішнім засіданні британського уряду. „Морнінг Пост" у вступній статті домагається заключення союзу з Францією.

ПАРИЖ, ПАТ. Чергового тижня їде до Льондону міністер маринарки Пієтрі, де обговорить морські зброєння Німеччини.

Німеччина будує 12 підводних човнів.

ЛЬОНДОН, ПАТ. Агенція Райтера повідомляє: Німецький уряд повідомив британського військового аташе у Берліні, що приступає до будови 12 підводних човнів, містоти 12 тон.

ЛЬОНДОН, 30. 4. ПАТ. На вчорашньому засіданні палати громад мін. Саймон давав відповіди на питання послів у справі будови Німеччиною підводних човнів. Повідомлення Німеччини про будову 12 підводних човнів надійшло до Льондону 25. квітня ц. р. Цю справу розгляне тепер британський уряд. Нема ніяких урядових інформацій про школу підводних човнів у Кільоні. На питання послів, чи британський уряд відкличеться до Ліги Націй у справі нового нарушення версайського договору, чи переговорюватиме тепер з іНмеччиною у морських справах міністер не дав ніякої відповіди.

Чехословаччина відмовила кредиту СССР

МОСКВА, 29. IV. ПАТ. В неділю прийшла до Москви вістка про зірвання чехословацько-совітських переговорів, тому, що консорція чехословацьких банків відмовилась дати Совітам кредити на фінансування чехословацького експорту до Совітів. Ця вістка викликала в Москві дуже погане враження, особливо з причини передчинцевого введення в життя заключеної торговельної умови. З того приводу в агенції „Тас" появився комунікат, що накинувся гостро на становище чехословацьких банків.

За моральне відродження душі укр. нації.

Кілька думок про Католицьку Акцію.

Загал українського громадянства щораз частіше має нагоду стрінутися з подіями, які разураз виринають то в часописній полеміці, то на проповідях, то на загальних зборах різних установ і торкаються одного з новіших відтинків організованого життя. Хто цікавиться (а таких є дуже мало) змістом Архієпархіяльного і Єпархіяльних Вістників, тому відомо, що вже більше як рік іствує в Греко-католицькій Галицькій Церковній Провінції установа під назвою Генерального Інституту Католицької Акції у Львові. Згаданий Інститут покликаний і зложений із світських людей, що взяли на себе переведення в діло статутових обовязків Католицької Акції.

Для нас, українців, це справи дуже „нові", що викликають у одних велике здивування, у других недовіря, у інших лайку, а ще в декого глумливу усмішку. Не дивниця, що так діється, бо крім священичих кругів ніхто серед українського громадянства не знає, що ще в 1905. році Папа Пій X. оголосив енцикліку „Іль фермо пропозіто", в якій уперше вжив слова „Католицька Акція", доказуючи, що в модерному світі, який виплекав зразковий тип хрещених людей, але не-християн, шляхом направи є перетворення формальних християн на активних, справжніх християн. Одиниці зпосеред мирян, які пізнають і розуміють цю основну правду, стають сівачами ідеї повороту загалу до тих ідеалів, що їх має християнізм сам у собі (як фільософічна система).

Наступник Пія X., Венедикт XV., в 1919. р. теж підкреслює в одній із енциклік цю справу, а врешті Пій XI. розроблює й точно очеркує та надає правні церковні рами Католицькій Акції.

Не дасться заперечити, що серед нашого українського народу наступило подібно, як серед інших народів повільне, але постійне відчужування себе від практичного проводження в життя Христової ідеольоґії не тільки в приватному, але також і в суспільному, а навіть політичному житті. Може це явище й не дивне, коли взяти під увагу, що психіка кожної поодинокої людини, як і психіка цілого сучасного людства, є вкладником повного зматеріялізування та змеханізування думок. На цей, хоча на неправильних передумовах побудований світогляд, прийшли ще нові системи думок у формі науки релятивности всіх явищ та потрясли всіми устійненими тезами не тільки фізичної, але й психічної натури.

Коли приглянемося ще так дуже розбудованим природничим наукам, коли глянемо на перекочування соток, а то й тисяч проблем новочасного людського життя, як особистого, так і суспільного, то легко зрозуміємо, що пересічний інтелігент мусів дійти до піднесення людського розуму на пелестал позірної всемогучости. Це почуття всевлади розуму, опанування його математичною й фізичною регулою, головокружне темпо сьогоднішнього як особистого, так суспільно-політичного життя та незвичайно вигідна позиція релятивістичного розуміння всіх явищ довели до повного забуття тієї найпримітивнішої правди, що все сотворене ніколи не досягне Мудрости й Великости свого Творця. Є в психольоґічному розвитку поодинокої людини й цілого людства великі моменти, коли одиниця, чи народ здіймається до великого лету, але є й хвилини, коли як одинична, так і загальна психольоґія веться розпучливо, шукаючи повороту до втраченої рівноваги. Сьогодні саме ми є наглядними свідками з одного боку безпощадного розторощування матеріялістично-релятивістичного й ляїцистичного світу до вершин вибуялим егоїзмом, що є остаточною консеквенцією цього світогляду, а з другого боку бачимо перші прояви ренесансу людського духа. Побіч тисячних прикладів самоспалювання старого ліберадістичного світу та побіч наглядного парадоксу заперечення взагалі здорового глузду в практично-матеріялістичній державі, державі комуністів, бачимо щораз більше людей, що втомлені боротьбою за давні матеріялістичні ідеали, шукають внутрішнього спокою й щастя в тому, що є поза видимим для змислів світом. Чи не слід уважати за симптоматичне переповнення до краю всіх церков у часі великодніх місій і реколекцій, тих церков, які ще кілька років тому майже світили пустками?

На наших очах немов щось пробуджується в людях, люди немов отрясаються з цього нестерпного настрою, в який потонули були давніше завдяки старим, матеріялістичним доктринам.

Та куди ж дітися цим людям? Де мають причалити, щоби покріпитися на душі й серці, де змішнити та згармонізувати те наставлення, що виплило з нової потреби душі?

Найпростіша відповідь — це поворот до Церкви та духового корму, що пливе з уст проповідника. Так і повинно би бути. Одначе сьогоднішній священичий чин із одного боку переходить разом із цілим людством глибокі переміни, а з другого боку найбільше невідрадні умовини життя, що заставлять неодного священика фізичною працею здобувати конечні засоби на покриття найпримітивніших життевих потреб, зменшують видатність його діяльности. Та є ще й інша причина, внаслідок якої миряни не можуть найти помочі у душпастирів у тій мірі, як цього бажалиб: зло є сьогодні таке загальне, а водночас охочих до позитивної праці над собою є така безліч, що духовенству фізично не стає сил до сповнення тих великих та всебічних завдань.

І саме тут найвиразніше побачимо ролю Католицької Акції, як помічного світського чинника, який під кермою Єпископату Провінції стане найтіснішим співробітником духовенства.

Тому зайвим є всі побоювання деяких одиниць, що Католицька Акція, як клерикальна, принесе боротьбу та роздор і так уже знесиленому українському народові. Навпаки, — коли всі українці, християни-католики, стануть одною, міцно оформленою ідеольоґічною організацією, коли завдяки співділанню з Єпископатом і Клиром наступить зрозуміння безмежно більшої вартости для української нації кожного свідомого та християнським духом перенятого громадянина, то щезне руїнницький і так дуже шкідливий для нації та для її морального здоровля атеїстично-ліберадістичний чинник.

Ми свідомі, що шлях до наміченої цілі далекий, але при нинішньому світлому Христовому Воскресенні відновлюємо і покріплюємо свою найглибшу певність, що Христові ідеї серед українського народу віджиють та стануть проречистим доказом правди слів Божого Сина: „Кто во мні пребиваєт, імат живот вічний".

Д-р Маркіян Дзерович.

По лісах, урочищах, деколи понад великі води та в горах кладуть гнізда з весною наші крилаті хижаки: соколи, яструби, луні, сови, сичі, кані та орли. У часі як годують своїх молодих, деякі з них роблять оправдешні спустошення між пташнею та меншими ссавцями. Більші з них вбивають сернят, навіть оленят. Одначе не можна всіх крилатих хижаків вважати за шкідливих. Багато з них є навіть безумовно корисних. Деякі є шкідливі тільки для мисливця та лісовода, а корисні для хліборобів. Ще інші є шкідливі лише сезоново. Абсолютно шкідливі є тільки сокіл-балабан, сокіл-сапсан, сокіл-білозор, підсоколик малий, яструб голубій, скригулець (яструб воробій), лунь очеретяний та великі сови. Врешті орли і пугач.

Наскільки взяти під увагу тільки інтерес ловця, то безперечно шкідниками є теж ворони та сороки.

На весну добрий ловець оберігає шерстату звірину, а полює тільки на крилату, та й то не всю, і тільки на самичків.

Зате весняні полювання вважають ловці за найкращу мисливську розвагу, і направду ніякі інші лови крім риковиська не можуть дати стільки могутніх естетичних емоцій, що весняне тирво.

На весні полюють: На ґотуря. На тирві. У погідний досвіток. Найкраще з засідки від вечора. Теж з підходу. Дістати ґотуря на стріл дуже важко. Полювання зачисляється до т. зв. високих ловів.

На тетерва. На тирві. Досвіта. У погідний час, без вітру. Підходом. З засідки звичайної, з будки стоячої або з будки вкопаної, на „чучало", на вабець. Полювання зачислюють ще до високих ловів.

На слукви. На тязі. Смерком або досвіта. Найкраще під теплий дощик. На стійці або на вабець. Стріл важкий. Необхідна собака для аппортажі.

На дикі качурі. При сходах та заходах сонця. Підходом і підпливом на човні, на вабець, на „крекуху", або на освоєну качку. Дуже потрібна собака.

На баталіони. На тирві. По лугах. Від сходу сонця. Трофей не трудний.

На дикі гуси. Понад води, на озиминах. Найкраще у мрячну днину. Полювання важке і мало до нього нагоди.

На орнітольоґічні особливості. Принагідно. Понад води, по гаях, по зарослих ярах серед піль.

На крилатих хижаків. Принагідно або з випханим пугачем. Великих птиць хижаків: орлів та пугача не слід у ніякому разі бити, хоч вони й є шкідники, тому, що їх залишилося у нас уже дуже мало. Навіть тих найзвичайніших хижаків треба вибивати тільки в міру. І вони теж на свій спосіб сповнюють корисне призначення в природі.

Часи ловів означує польський ловецький закон ось так:

У місяці квітні вільно полювати на: ґотурі-когути, тетерви-когути, слукви, баталіони, дикі качурі, дикі гуси.

У місяці травні вільно полювати на: ґотурі-когути тільки до 15., тетерви-когути, слукви тільки до 15., баталіони, дикі качурі, дикі гуси тільки до 15 травня.

Техніка в природі.

Щойно коли розвиток людської техніки поступив незвичайно далеко, техніки відкрили, що багато модерних технічних винаходів віддавна вже істнує у звіринним та ростинним світі. Це свідчить тільки про те, що техніки дійсно вміють з успіхом користуватися законами природи, що вони „природничо" думають та тому доходять до тої самої мети, що природа.

Киньмо оком на кілька прикладів. Відомо, що наші довгі кости є рурковатими костями, себто вони творять руру, що внутрі змішнена ще дуже ніжним кістяним руштованням. Таким робом довга кість значно сильніша і може двигати більші тягарі. Зате з будівельної техніки знаємо, що так само будує інжинір уже віддавна свої мости. залізні вежі, крани тощо на філярах, які внутрі є порожні. а змінює їх поперечками. Ці поперечки уміщує інжинір там, де філяр найбільше виставлений на ділання тиску та тягнення. Так само кістяне руштовання у нутрі наших рурковатих костей находиться там, де воно з механічних причин найпотрібніше. На цьому прикладі бачимо, що будова наших костей відповідає вимогам механіки та що технік, повинуючись законам механіки, творить будівлі, які дуже подібні до творів природи.

Перейдім тепер до другого прикладу. Деякі риби (як напр. електричний угор, ковязник) мають оригінальний електричний прилад, яким оголомшують свою добичу або бороняться перед ворогами. Цей електричний прилад нагадує дійсно відому з науки про електричність колюмну Вольти. Ця колюмна складається в угра з 6 тисяч поземо уложених плиток. Як тільки наступить у риби подразнення нерву, одна половина плитки електризується додатньо, друга відемно і таким робом получені разом у ряд плитки достарчають електричної напруги приблизно 800 вольтів. Отже є це незвичайно сильний прилад, який природа мала вже тоді, коли людям не снилося про електричність.

Знаємо, що людина ловила у давних часах птахів на поживу таким робом, що обліплювала галузки дерев дуже липким клеєм. Птахи сідали на таких галузках, прилипали до них і не мали вже сили відлетіти. Анальогічно поступають сьогодні жаби та муравлярі. Вони виставляють свій липкий язик, а комахи та муравлі прилипають до цього язика й стають їхньою добичею.

Ще цікавіше чатує на свою добичу личинка муравлянки. Неповоротна й груба не могла би вона здігнати муравлів, якими живиться і тому вживає підступу. А саме, ладить у піску лійковатий долик, неначе западню, на дні якого скривається, виставляючи з піску лише сильні щоки. Неодин муравель сам упаде необачно на дно долика між щоки чатуючої личинки і стане її жертвою. Колиж яка комашка задержиться над берегом лійки, личинка муравлянки кидає на комашку веренцями піску і спихає її таким робом до лійки. Тоді схоплює добичу сильними щоками й висисає. Не треба й пригадувати, що ще сьогодні в деяких сторонах люди копають подібні доли на ріжні звірята, щоб їх схопити.

Мистцями у ловленні комах виявилися пауки. Свою сіть будують вони з неменшим хистом від людей, що ловлять своїми сітями ще більші звірята. А саме паук творить наперед одно волоконце. Воно повстає таким робом, що липкий сок, який витікає з бородавок паука, ціпеніє на повітрю. Це волоконце прикріплює паук, скажім, до галузки. З такихже волоконець творить відтак трикутник, який є основою цілої сіти. Пізніше паук суче дальші нитки, що сходяться неначе проміні кола в його осередку. Щойно потім завиває нитки спірально. Притім послугується паук головно своїми ногами. Сам паук чатує на боці, получений кількома спеціяльними нитками, неначе електричними дзвінками, з сіткою. Завданням цих ниток є доносити своїм рухом паукові про те, що в сіть зловилася комаха. Чим більше зловлена у сітці комаха кидається, тим цупкіше замотується у нитки сіти. Тоді прибігає до комахи заалярмований паук, убиває її їдю, що спливає з його шокових кігтів, та висисає її.

Велика частина звірячого життя призначена на боротьбу з іншими звірятами. У цій боротьбі звірята вживають засобів, дещо подібних до людських. Замісць трійливих ґазів, якими винищують себе підчас війни люди, вживають муравлі для своєї оборони пекучого квасного соку (муравляного квасу). Знаємо добре, що підчас війни воюючі сторони стараються скривати свої задуми та рухи і тому вживають димових заслон тощо. Те саме стрічаємо у звірячім світі, де мутняк чорнилець утікає у воді перед ворогом, витворюючи перед собою чорну заслону таким робом, що випускає зі себе чорну масу, сепію.

Людське знаряддя теж подибуємо у звірів. Пригадаймо собі тільки продовжену пащу риби пиласа, що має вигляд подвійнозубатої пили. Ділання цієї пили збільшується ще й великою швидкістю самої риби. Як пильник працює язик слимаків, що під мікроскопом нагадує нам терце до тертя ярини. Цим язиком слимаки спиловують листки та ґліни. Кліщі маємо на першій передній парі ніг рака, а наші щоки працюють теж як кліщі до придержування поживи.

Відомо, що рух ракети вгору є викликаний реакцією на виплив вибухових ґазів уділ. Подібно до ракет порушуються внаслідок реакції ґреґаріни, малесенькі одноклітинні сотворіння, що живуть галапасами в жабах. Вони викидують із себе дриглясті ниточки в однім напрямі й одночасно посуваються самі поволеньки в протилежнім напрямі. Використовують реакцію теж чорнильці, що випускаючи зі свого плаща зужиту на віддих воду в однім напрямі, порушуються самі швидко в протилежнім напрямі.

Риби держаться у воді при помочі виповненого повітрям міхура, подібно, як кермовик „цепелін" держиться у повітрю при помочі „міхуря", виповненого воднем або гелем. Зате риби-жируни подібні більше до наших літаків. Тому, що вони не мають плавного міхуря, мусять порушуватися при помочі ударів хвостом і не можуть держатися у воді без руху.

З інших людських винаходів, які вже віддавна істнують у звірят, слід згадати вилягові печі, яких уживають австралійські кури талеґалля. А саме вони загребують свої яйця у купу листя. Внаслідок гниття листя витворюється тепло, потрібне до вилягу. Когут талеґалля вміє навіть реґулювати температуру цієї „печі", накладаючи ще більше листя на купу або й забираючи його з купи.

Деякі комахи виявились знаменитими городниками. Живе у південній Америці рід муравлів, що плекають для свого вжитку „ярину": рід гриба на листках. Муравлі часто пересаджують цей гриб, не дають зарости йому хоптою та, переносячись на инше місце, забирають його зі собою на листках. Знов інші муравлі займаються плеканням „домашніх звірят": а саме вони залюбки їдять солодкий і липкий сок, виділюваний мшицями. Тому там, де тільки можуть, боронять цих мшиць перед їхніми ворогами, збирають їхні яєчка, бережуть їх аж до весни і тоді виносять їх знов на рослини, на котрих ці мшиці виводяться.

Наш часописний папір продукують фабрики, переробляючи відповідно кусники дерева. Анальогічну працю виконують з деревом оси. А саме вони пережовують своїми щоками деревну масу з кусників спорохнявілих старих дощок, ґонтів тощо на сірі пластинки, які відтак зліплюють клийкою слиною, і будують з них гнізда. Якщо ми вибілили би таку сіру пластинку, ми моглиб друкувати на ній часопис. Людські глиняні хати відповідають ластівячим гніздам, що зроблені теж із глини, до якої додано ластівячої липкої слини.

Не брак теж у природі наших музичних інструментів. Наші трещатки з семейства саранчоватих потирають своїми задніми дрібнозубчатими стегнами виставочу жилку на горішних крилах і таким робом добувають з них тон подібно, як ми на скрипці. Ролю резонаційної скрипки сповнює тут співзвучна шкіра. Знову жеж травоконики сверкотять таким робом, що потирають об себе берегами своїх горішних крил.

З усіх наведених тут прикладів маємо зовсім простий висновок: велика кількість нинішніх технічних винаходів була вже віддавна „відома" нашим звірятам. Ми тільки запізно почали обсервувати пляново природу. Одначе не вільно забувати, що не все можна в природи підглянути. Напр. монополем людини буде завсіди винахід колеса та взагалі всіх приладів, що вживають оборотового руху. Бо досі природа не зуміла ще зреалізувати допли响 крови та соків до тих частей орґанізму, що находяться в оборотовім русі. А постійний доплив крови або соків до орґанізму є передумовою його праці.

Д'р Андрій Ластовецький.

Шевченко в інтерпретації Ст. Смаль-Стоцького*).

Першорядним, у шістьдесятих і сімдесятих роках мин. століття одиноким, від 80 літ найважнішим чинником розвитку і зросту національно-культурної і політичної сили галицьких українців був **культ Шевченка,** що зародився в т. зв. студентських (учнівських) „громадах", а згодом принявся в широких народолюбних колах нашої інтелігенції, нарешті перейшов і в народні маси.

З відповідною переставкою дат і подробиць це саме торкається і Наддніпрянщини. І там народолюбна, національно свідома інтеліґенція виростала в сяйві Шевченкових ідеалів, тільки що там, під царським гнетом, іще різкіше виявилось, що покланятися Шевченкові й бути українцем — це одне й те саме.

Правда, Шевченків культ дуже часто зводився у нас до зверхніх святочних форм. Свідоцтва цього найдемо в пам'ятковій книзі століття Шевченкових народин (З. Н. Т. Ш. т. CXV), але ж це зміняє справи по суті, не зменшає ваги Шевченкового культу як динамічної сили. Шевченків культ був насправді джерелом нашої бадьорости і віри, його „Кобзар" був джерелом нашої політичної думки і духової сили, Шевченко був нашим вождем у поході нації. Так, бо нації йдуть, перемагають, або падуть раз із піснею на устах, раз із мечем у руці.

Так воно було, хоч промовці на Шевченкових святах і прилюдні діячі наші, що покликалися на Шевченка, отже подвижники його культу, не завжди вірно передавали його думки, нераз інтерпретуючи Шевченка так, як їм, діячам і провідникам було цього треба. Нераз ці суспільні й політичні діячі й провідники не всилі були простудіювати Шевченка. У поміч їм, як і всій громаді, повинна була прийти наука і популяризатори. Дослідники і вчені повинні були зладити повний Шевченків життєпис, під доглядом учених повинно було появитися повне, критичне, наукове видання всього, що Шевченко написав. Без цього Шевченкознавці мають мозольну працю, розбиваючись над текстами, здобуваючи порозкидані, незведені в одну книгу біографічні матеріяли.

Чимало хиб у розумінні Шевченкових творів треба звести і до невідповідних метод при дослідах наших учених. Доволі часто вони находили в Шевченка те, чого дошукувались, а не те, що Шевченко сказав. Інші дослідники — приписуючи середовищу поета більшу силу й вагу ніж самому поетові і його талантові — находили здебільша те, що інші поети написали, а Шевченко начеб то повторив за тими поетами. Такі були висліди перебільшеної суб'єктивної оцінки і загостреної порівняльної методи, коли вона перейшла в лихої слави „впливольоґію" і приклонники „впливольоґії" навіть у поодиноких висловах дошукувалися чужих впливів на Шевченка.

Серед справжнього хаосу довкола аналізи і критики Драгоманова, Огоновського, Щурата, О. Колесси, Єфремова, а навіть босяцьких підскоків Євшана — озвався поважний, рішучий, і як дзвін сильний голос академіка Степана Смаль-Стоцького.

В своїх промовах на Шевченківських святах; у розмовах на теми Шевченкознавства; в українському семинарі черновецького університету; вкінці у статтях по ріжних журналах акад. Смаль-Стоцький заговорив про Шевченка інакше, ніж до того часу говорили й писали. Він розглядає й інтерпретує Шевченкові твори фільольоґічною методою. Передумовою цієї лябораторійної методи є: не вносити до праці

*) Степан Смаль-Стоцький, Т. Шевченко, Інтерпретації, 25-ий том праць Укр. Наук. Інституту в Варшаві під редакцією секретаря проф. Ром. Смаль-Стоцького, попереджений листом до автора від директора Інституту проф. О. Лотоцького і передмовою словом проф. В. Сімовича. стор. 237 + I + 7.

...бєктивних думок, тобто засідаючи до роботи без усякого упередження, не шукати в тексті потвердження власних здогадів, а шукати думки, яку в образи й описи вмістив, або символи, які зобразив сам поет. Вихідною точкою для дослідника є поетичний текст і тільки текст. Маючи його перед собою, дослідник розбирає значення слів, висловів, образів і речень; вяже ...в одну думку; шукає звязку думок, речень ...строф; розкриває провідну ідею твору; водно... розгортає те, в що вона вбрана, тобто розглядає мову і форму.

Ніколи метода не є метою для себе, вона є способом і засобом до ціллі; всяка ж метода може завести на бездоріжжя, коли її стосують невідповідно (пр. фільольогічну методу при розгляді лірики), або однобічно, не комбінуючи з іншими методами. Отже не можна вважати інтерпретований твір за мікрокосм, за щось, що живе саме для себе, навпаки, він тільки в звязку з цілістю може виринути виразно і пов... Тимто, приступаючи до інтерпретації одного Шевченкового твору, треба раніше познайомитись із „Кобзарем", бо в кожному окремому творі Шевченко був цілим собою. Вкінці не слід відокремлювати поета від середовища, робити його незалежним від кольориту і духа часу, що в ньому поет жив, обертався і працював.

Акад. Смаль-Стоцький не є в своїх дослідах однобічний, бо фільольогічний розбір тексту він доповняє ґенезою й історією твору, вяже розбираний твір з іншими Шевченковими творами, писаннями, навіть із його пластикою; вяже і з середовищем, у якому поет працював. Але при тому вихідною точкою для автора завжди залишається текст, і не автор статті говорить за Шевченка і не Шевченкові сучасники-поети, а Шевченко сам і то промовляє він словами віднайденими в інтерпретованій поемі і з звязку з думками висказаними в творах із того самого часу, з тієї самої групи. А до того акад. Смаль-Стоцький має на увазі всю літературу даного предмету, реферує її скрупулятно, займає до неї становище. До кого не промовляє погляд автора, той може прихилитися, куди йому любо, чи виробити собі власний, але сам автор розправляється з інтерпретантами рішуче. Рідше погоджується з ними, частіше полемізує отверто і з властивим йому темпераментом.

Так широко, всебічно трактує вибраний матеріял акад. Смаль-Стоцький у своїх статтях.

Нехай читач не лякається, нехай не думає, що книжка акад. Смаль-Стоцького написана виключно для фахових українїстів і для самих тільки вчених. Замітна і дуже цінна авторська прикмета акад. Смаль-Стоцького — це дуже приступний, популярний виклад і ясний, легкий стиль та пластичний вислів, так що його книжка надається на лектуру ученим, фаховим, студіюючій молоді, кожному інтелігентному українцеві і буде джерелом до рефератів на теми Шевченкових творів. Тимто Український Науковий Інститут зробив громадянську прислугу, зібравши в один том низку праць акад. Смаль-Стоцького, а саме сім статтей з інтепретаціями, шість присвячених ширшим питанням Шевченкової творчости.

Збірку статтей попередив змістовою передмовою проф. Сімович, найвизначніший дослідник із школи акад. Смаль-Стоцького. Він розказує, як приймалася фільольогічна метода інтерпретування на семинарі акад. Смаль-Стоцького, як працюють в дусі цієї методи Дмитро Николишин, Плятон Лушпинський, а свого часу працював пок. Микола Равлюк. З цієї школи вийшло перше народне видання Кобзаря (Сімовича), кілька томиків інтепретацій у „Загальній Книгозбірні" Николишина і Лушпинського естетична аналіза вибраних Шевченкових текстів.

Шевченко пробудник і апостол України прислонює нам Шевченка-мистця. Отже книжка акад. Смаль-Стоцького в багато місцях поміж інтерпретаціями і в окремій, найдовшій статті („Ритміка Шевченкової поезії") помагає нам пізнати і того другого Шевченка, що в своїх чудових строфах зєднує універсалізм із українським сюжетом найприродніше, з незрівняним мистецтвом; пізнаємо того найбільшого українського мистця, що в його непорочна краса і невичерпане багатство всіх поетичних засобів розливається так природно, як тиха вода пливе.

Укр. Науковому Інститутові належиться велика подяка за таку гарну великодню писанку для читацької громади.

Д. Лукіянович.

Середи мук і терпінь родиться франко-совітський союз!...

Справа франко-совітського союзу ввійшла у вирішну стадію і прийняла характер — найбільшої міжнародньої політичної сензації. Коли прийшло до фіналізації союзницького пакту, виявилися раптом куліси, про які досі ніхто не чував. І трісла „бомба", якої відгуки досі ще не промовкли... відгомоніли.

Річ у тім, що підчас останньої надзвичайної сесії Ради Ліги Націй ніби то устійнено між Лявалем і Літвіновим, що Літвінов приїде просто з Женеви до Парижа підписати пакт. У Парижі приготовили вже бенкет і розіслали яку тисячку запрошень на нього. Тимчасом Літвінов замісць до Парижа — поїхав до Москви і прийшлось паризький бенкет відкликати. Офіц. французький комунікат казав дискретно, що „переговори йдуть дальше", але швидко ввесь світ довідався ось про що:

Літвінов пер цілою силою, щоб франко-совітський пакт підписати яко мога швидше. Ляваль згоджувався і — крутив. Крутив, бо не хотів анґажуватися з головою у совітську „приязнь", лякаючись слушно, щоб на цій приязні Франція забагато не втратила. Коли ще жив попередник Ляваля Барту, справа виглядала багато простіше: французько-совітський союз мав бути скритий під параваном колективного східнього пакту, в якому фіґурувалаб і Німеччина і Польща. Колиж східній пакт розбився, виринули сумніви, щоб союз Франції з Совітами не пошкодив союзницьким зобовязанням, що містяться у т. зв. рейнському пакті (Льокарно) і союзі з Польщею. Совітам залежить головно на пункті про „взаємну військову допомогу", яка мусілаб наступити „автоматично" на випадок заатакування одної з договірних сторін третьою державою (Німеччиною). Тимчасом у Льокарно Англія і Італія зобовязалися прийти з військовою допомогою Франції або Німеччині, якщо Німеччина заатакує французьку границю або Франція німецьку. Насувається така небезпека: Німеччина атакує Совіти, Франція на підставі пакту з Совітами мусить заатакувати Німеччину, — але ось Англія і Італія на підставі рейнського пакту будуть змушені прийти з допомогою Німеччині та заатакувати Францію! Яка тоді користь Франції, тим більше, що Совіти не межують з Німеччиною і на перемарш совітських військ проти Німеччини не годиться Польща!!

Ляваль найшов такий вихід з тої ситуації, що в останній хвилині вписав до пакту точку, яка узалежнює прихід Франції з допомогою Совітам — від рішення Ліґи Націй! Ця клявзуля так розсердила Літвінова, що він виїхав до Москви.

У звязку з цим часописи повні ревеляцій про те, як англійська з одного боку й італійська та польська диплъоматія з другого боку намагаються перешкодити франко-совітському пактові та як знову французький прем'єр Флянден і мін. Еріо натискають на Ляваля у користь Совітів. Закулісові переговори йдуть дальше і мабуть до пакту таки прийде при якійсь дуже штудерній стилізації. В усякому разі підчас Великодних латинських і наших свят нічого нового в тій справі не трапилось.

Вже сьогодні називають франко-совітський „союзницький" пакт „пактом взаємного недовіря".

Німеччина паном ситуації на Балтійськім Морі.

ЛЬОНДОН, ПАТ. Англійська преса присвячує цілі сторінки морським і повітряним зброєнням Німеччини. „Дейлі Телеграф" пише, що британський уряд буде розбудовувати далі своє летунство і підвищить на цю ціль видатки до 25 міліонів фунтів штерлінґів. Преса пригадує, що британський уряд скористає з постанов льондонського договору з 1930. р., які дозволяють державам, що підписали цей договір, себто В. Британії, Злученим Державам і Японії розбудовувати свою фльоту, якщо якась держава буде зброїтись на морі. „Манчестер Гардіян" пише, що нова воєнна фльота Німеччини буде паном ситуації на Балтійському Морі супроти перестарілого типу фльоти СССР. Німеччина легко може тепер втягнути прибалтійські держави у сферу своїх впливів.

ПАРИЖ, ПАТ. „Пті Журналь" пише, що на острові Сильт Німеччина вибудувала підземне летовище для літаків, яке може встоятися і перед найсильнішими летунськими нападами. На острові скрито великі гармати. Невеличкий порт на острові розбудовано і до порту можуть тепер заїздити кораблі містоти 15.000 тон.

РИМ, ПАТ. Італійська преса називає рішення Німеччини збудувати 12 підводних човнів новою німецькою бомбою і новим нарушенням договорів.

Совіти готуються до війни?

НЮ ЙОРК, 15. квітня (Вл. кор.) — Тутешній денник „Сан" поміщує бездротну телеграму з Москви про новий большевицький терор над останками людей з попереднього режіму. Винищують не розстрілами, але проганнням з Ленінграду та з Москви. Проганяють кого попадуть і без ніякої причини. Досить, коли людина була чимось за царських часів. Декого висилають на поселення на Сибірі, але звичайно не кажуть, де мають прогнані осісти.

Такий терор йде вже останніх 7 тижнів. Дотепер прогнали яких 25.000 людей. Проганяє нова установа „Надзор", що повстала на місце ГПУ. Проганяють навіть учених, що їх потрібно в лябораторіях. Голова одного наукового інституту мусів буквально йти на руках та ногах до поліційної влади, щоби вимолити затримання при роботі специялістів, що їх прогнали з Москви. Він понизився тому, що міг був остатись без інтелектуальних робітників в лябораторіях і цілий інститут був би припинив працю. Раз виарештували всіх лікарів у шпиталі і шпиталь перестав функціонувати. Чоловіки розділені від жінок і жінки від чоловіків навіть не знають, що сталося з їхньою ріднею.

Все те робить уряд на те, щоб приготовитись до війни.

Перед 1-им травня у Совітах.

Як повідомляють з Москви, перший день травня в Совітах святкуватимуть цього року під знаком мілітаризму. Совітська влада старається заздалегідь надати йому розміри досі небувалі. Ціла Росія від арктичних островів аж далеко на південь, від Владивостоку до польської границі приготовляється до святкування 1-го травня. Цього дня відбудеться парада соток тисяч вояків і міліонів цивільних осіб, щоби задемонструвати військову силу совітської Росії. Також преса почала відповідно приготовляти публичну опінію.

Перед новим голодом на Рад. Україні.

Денник „Ню Йорк Америкен" у виданні з неділі, 14. квітня, подає дальше звідомлення д-ра Евальда Амменде, секретаря Міжнаціонального Комітету Допомоги Голодуючим у Совітському Союзі з Відня.

В тім звідомленні д-р Амменде каже, що новий і великий голод загрожує особливо в південній Україні. Тому міська влада міста Одеси встановила нову міліцію, яка має охороняти всі дороги, що ведуть до міста, щоби не впускати туди голодних селян з Одещини.

Також зазначує, що „колхови" на Україні не мають збіжа на засів, як це ствердила сама большевицька влада.

Далі він подає, що українці в Америці постійно одержують звідомлення з України у приватних листах від свояків про голод, що там далі панує.

Вкінці д-р Амменде стверджує, що Москва, не зважаючи на голод на Україні, продає „голодове збіжа" на збіжевих торгах в Льондоні і в Роттердамі, в Голяндії.

Вистава

Українського Технічного Господарського Інституту у Подєбрадах.

Ширше празьке громадянство недавно мало нагоду познайомитись ближче з діяльністю установи, про працю якої воно чуло, але ближче приглянутись її роботі не мало змоги.

Йде про Технічно-Господарський Інститут позаочного навчання, що працює при Українській Господарській Академії в Подєбрадах.

При кінці минулого місяця Т-во Прихильників Академії, що підтримує Інститут матеріяльно, улаштувало в салях Дельні Укр. Жіночого Союзу у Празі виставу праць цієї нової Української Школи. Хоч Інститут істнує всього півтретя року, треба признати, що він дійсно мав що показати і чим похвалитись.

Особливо, беручи на увагу наші звичні „рідні темпи" і наші, українські, поняття про час. А ще й до того при наших бідних матеріяльних можливостях!

І коли скажемо, що за цей час УТГІ показав продукцію в скількости 45 видань, переважно високошкільних підручників, то кожний, хто розуміє, що то значить підручник написати й надрукувати, признає, що працю доконано дуже велику.

Само собою розуміється, що це могло статися лише при умовинах, що в допомогу Інститутові прийшла професура Укр. Госп. Академії, а почасти Високого Педагогічного Інституту та Укр. Університету, себто ще зорганізованих і зладнаних апаратів.

Кажемо — „ще", бо, як відомо, всі ці три школи „на схилі", — і коли їх не підтримає загал вони упадуть.

І аж тоді всі ми відчуємо велику прогалину в нашому житті...

Головну видавничу продукцію виявив Економічно-Кооперативний Відділ Інституту; цей відділ має поверх 100 слухачів-студентів; багато із них уже на пятому семестрі і, для них треба весь час друкувати лекції. Із цих лекцій і повстають одна за одною, великі книжки-підручники.

Серед цих підручників маємо чимало грубих, імпозантних видань: тут політична економія, теорія статистики, комерційна аритметика, теорія кооперації, цивільне право і т. д.

Друге місце займають видання агрономічно-лісового і хемічно-технольогічного відділу, чи вірніше лекції з окремих практичних дисциплін. Тут маємо: садівництво, пасічництво, олійництво, миловарство, фотографія, радіотехніка і т. д. Серед авторів з приємністю зустрічаємо поруч старих професорів, імена молодших видатних фаховців. Зокрема треба це сказати про прегарний курс пасічництва.

Третю групу на виставі творив курс українознавства, що складається, як відомо, з 8 предметів. Звертає на себе увагу курс української культури, щедро оздоблений малюнками. Взагалі цей курс українознавства — належить до тих видань, що повинні би знайтись у кожній бібліотеці!

Крім видань, відвідувачі вистави мали нагоду познайомитись з самою „технікою" позаочного навчання: як студент дістає від професора листовне завдання, як виконує його, як професор поправляє тощо.

Загальне враження з вистави — великої добре налагодженої праці.

Маємо гарну, солідню поставлену Школу позаочних студій!

Нехай-же громадянство наше якнайповніше використає її!... *Б. К.*

Закінчення XII-го молоч. курсу „Маслосоюзу" в Стрию.

Дня 24. квітня ц. р. закінчено в Стрию XII-ий молочарський курс „Маслосоюзу", що тревав 7 місяців. В цьому році переведено цей курс після програми для постійної молочарської школи, яку „Маслосоюз" рішив створити в Стрию та робить старання про її затвердження. Завданням молочарських курсів „Маслосоюзу" є вишколити добрих керманичів Районових Молочарень та інших працівників нашої молочарської кооперації. На цьогорічний курс зголосилося 50 кандидатів і 4 кандидатки, а принято 26 кандидатів, з яких з ріжних причин відпало 5 кандидатів, а вповні закінчило курс 21 кандидатів. Підготовка кандидатів була така: вселюдна школа 4, недокінчена середня 7, закінчена середня 8, та висока 2. Кандидати були з повітів: Стрий — 3, Збараж, Коломия, Львів, Тернопіль, Яворів — по 2, Бучач, Дрогобич, Дубно, Рава Руська, Самбір, Сянік — по 1.

Навчання на курсі ділилося на дві частини: практичну і теоретичну. Практичну працю робили курсанти передполуднем, а поділені на 5 чет, виконували по черзі усі потрібні роботи при відборі і пастеризації молока, при виробі масла і творогу, при експедиції молочних продуктів, в лябораторії і в книговодстві. Теоретичні виклади обняли 537 годин. Курсанти заснували окремий культурно-освітній гурток, якого члени були обовязані виголошувати самостійні реферати. На курсі викладали: нач. Лис, д-р Лопатнюк, інж. Хроновят, інстр. Сікач, д-р Чехут та управитель школи д-р М. Хомишин. Курсанти покінчили курс зі степенем: дуже добрим — 2, добрим — 11 та достаточним — 8.

Свято закриття курсу почав промовою дир. „Маслосоюзу" **А. Мудрик**, вказуючи на ціль школи і завдання курсантів у практичній роботі. Бо курсанти їдуть по скінченні курсу на обовязкову 3-місячну практику, а щойно після неї займуть відповідні місця у самій молоч. кооперації. Управитель курсу **інж. М. Хомишин** дав огляд цілої праці курсу та її вислідів. Від Краєвого Господарського Т-ва „Сільський Господар" у Львові промовляв **інж. д-р Е. Храпливий**, підкреслюючи спільні шляхи господарської і кооперативно-молочарської праці. Від курсантів промовляв **С. Федак**, дякуючи „Маслосоюзові" за влаштування курсів і запевнював про намір курсантів віддатись всецільо праці у кооп. молочарстві.

Після закінчення свята розїхались курсанти домів на свята. Потім підуть на практику, а згодом займуть, чого щиро бажаємо, важні місця у нашому кооперативному молочарстві. Цей курс дав, завдяки „Маслосоюзові", знову фахове знання двом десяткам людей, а через те і в недалекому майбутньому варстат праці, що буде приносити безпосередню користь для українського села.

Большевики виселяють фінляндців.

Академічне Карельське Т-во у Гельсінгфорсі видало комунікат у справі нового переслідування фінляндців совітським урядом. Так само як у 1931. р. уряд цей почав проганяти фінляндців з Інгрії на далеку північ, навіть на Сибір. До 11. квітня ц. р. 200 родин дістало вже наказ покинути свої родинні огнища. Вночі 26. березня сотні голов родин разом з деякими важнішими своїми членами опинились у концентраційному таборі, де їх обстригли і повідомили, щоб приготовились до далекої дороги. Головна причина цих арештів — нехіть фінляндського населення до колективізації. Довше справоздання про засоби совітського уряду супроти фінляндського населення змальовує жахливі картини.

ПО ШИРОКОМУ СВІТІ.

— У суботу, 27. квітня ц. р. бельгійський король Леопольд III. з королевою відкрив світову виставу у Брюсели.

— Інтерновані болгарські премієри Цанков і Георгієв вернулись до Софії.

— Швайцарська союзна рада одобрила проєкт закону про гарантію безпеки Швайцарії. Проєкт поширює повновласти для уряду та настановляє великі кари за викрадання людей із швайцарської території а також за політичну, військову й економічну шпіонажу.

— Досі вернулося до Німеччини 10.000 німецьких емігрантів, які виїхали за кордон після того як до влади прийшли нац. соціялісти. Покищо всіх тих емігрантів інтернували в концентраційних таборах.

НОВИНКИ

— **Святочні бажання**, які наспіли після видрукування Великодного числа: Дорогій Рідні, Приятелям та всім знайомим шлемо бажання Веселих Свят — **Теофіля і Стефан Березюки, Мукачево.** — Дорогій рідні, Товаришам шкільної лавки, Співробітникам Кр. Мол. Союзу „Маслосоюз", усім Знайомим бажання Веселих Свят складають — **Степан і Софія Щуровські, Бельсько.** — Вп. Наталі Морозівній, Рідні й усім своїм Приятелям та Знайомим у Львові, в Підгайцях та Перемишлі з нагоди Христового Воскресення широсердечні побажання — **Евген Ткачук.**

— **Загальні Збори Филії Т-ва Охорони Воєнних Могил у Перемишлі** відбудуться 11. V. ц. р. в год. 6., на випадок відсутности вимаганого статутом числа членів, в год. 6.30 веч. у домівці Української Бесіди, в Народнім Домі. На черзі нарад: Звіт з діяльности за останній діловий рік та вибір нового Виділу.

— **Український світогляд у головних основах.** На таку тему виголосить проф. д-р І. Мірчук німецький виклад у пятницю, 3. травня ц. р. в Українськім Наук. Інституті в Берліні. Початок год. 8. веч.

— **З нових поступлень до Музею ВБУ.** За останній тиждень Музей одержав: арабські книги, власність проф. В. Біднова; черкаський глечик від д-ра В. Гармашова; автографи українських письменників; американський збірник з нагоди співочого фестивалу в Зл. Державах 1934 р. з участю українців і витинки з американських ґазет про голод на Україні та про Ш. Шварцбарта від О. Кочана з Америки (через Н. Козицьку); дві книги про Черче і листівку Гординського від Д. Сімовичевої із Львова; поезії О. Олеся і М. Лівицької Холодної, портрет С. Смаль-Стоцького; плякати з пластової вистави роботи М. Михалевича від скавтм. Д. Козицького; авторський примірник нової праці д-ра М. Галагана, книжки, часописи і 50 фотографій від Л. Янушевича; видання Українського Наук. Інституту і газ. „Варяг" (через проф. В. Садовського); видання Українського Наук. Інституту в Берліні й „Української Бібліотеки" у Львові; часописи від інж. М. Россіневича; приватне листування, жалібні оповістки й ріжний гравюрний і матеріял: дереворити, окладинки, ілюстрації й інш. числом 65 від проф. Д. Антоновича; доповнення французького бюлетеню Укр. Прес. Бюра в Парижі і від ріжних редакцій 190 часописів.

— **Україніка.** Банялюцький щоденник „Врбаске Новине" ч. 680. з 13. квітня приніс у літературному відділі довшу статтю „Тарас Шевченко". Авторка статті Персіда Н. Кахан. — Загребський щоденник „Обзор" ч. 99. з 28. квітня приніс у фейлетоні замітку про „Украјинске Књижевне Награди" (Українські літературні нагороди).

— **Іспити зрілости** в середніх школах розпічнуться 13. травня ц. р. Шкільні кураторії одержали вже від дирекцій шкільних заведень списки кандидатів на матуристів, причому замітний спадок їхнього числа в порівнанні з попереднім роком.

— **Під загрозою повені.** Наслідком дощів, що падали з кінцем мин. тижня без перерви 20 годин, піднеслася вода у всіх гірських ріках і потоках Сх. Галичини. Деякі ріки в Долинщині

МІСЬКІ ТЕАТРИ У ЛЬВОВІ В СЕРЕДУ 1. ТРАВНЯ 1935.

У Великім Театрі, год. 3.30:

„Темниче конто“, знаменита комедія Бервахера і Естеррайхера. — Знаменита обсада головних сил. Капітальна забава

У Театрі Ріжнородностей:

„Теорія Айнштайна“ А. Цвойдзінського. На тій комедії люди бавляться краще як на фарсі.

...Калущині, Надвірнянщині і Косівщині повилива. В ночі зі суботи на Великодну неділю дощі припинилися, наслідком чого вода у ріках стала спадати. Тільки в самому Дністрі дальше прибувала, доходячи в деяких сторонах (під Жидачевом) до 3.40 м. понад нормальний стан. Більших шкід повінь не зробила.

— **Поникви на ліцитації.** Добра Поникви пов. Броди, власність Бохенських, будуть зліцитовані в дні 31. травня ц. р. Маєток складається з рільного і лісного господарства, промислового підприємства і літнища. Викличнa ціна 919.800 золотих.

— **Книжка Турянського в Америці.** Як повідомляють з Ню Йорку, в катальозі нових книжок „Рітейл Букселлер“ за квітень ц. р., згадано, що до 15. квітня появиться книжка Осипа Турянського під наголовком „Загублені тіни“ — „Лост Шедовз“. У замітках до цього твору сказано: „Історія сімох вовків, що борються з голодом і холодом на альбанській дорозі смерти. З української мови переклав Андрій Микитяк. В оголошенні, поміщенім у тімже катальогу, сказано, що книжка є „сензацією Европи“.

— **Стерилізація в Польщі.** Польське евгенічне Т-во виладило проект стерилізаційних приписів, над якими радить державна рада здоровля у Варшаві. Проект передбачує стерилізацію осіб, обтяжених невилічими недугами, або умово недужих. Рішення про переведення стерилізації має видати в кожному випадку суд. Одначе сам інтересований може також зажадати стерилізації.

— **Самогубство в часі шконтрум.** До почтового уряду в Перемишлянах приїхав на люстрацію інспектор з дирекції почт зі Львова. Коли інспектор переслухував почтовий персонал, начальник почти Йосиф Салатка покинув бюро і прийшовши до свого мешкання, стрілив собі з револьвера в голову. Причина самогубства загадочна, бо переведене шконтрум не викрило ніяких зловживань.

— **Львівська хроніка.** Мин. неділі доконано у Львові пять самогубних замахів, з цього два зі смертним вислідом. — При вул. Личаківській повісилася 50-літня Анна Мряцех, втративши перед кількома тижнями сина, доцента університету.

— **Краєва хроніка.** В Коломиї арештовано М. Голуба, співробітника „Радикального Голосу Покуття“. — Рух державних автобусів між Коломиєю і Печеніжином з днем 1. травня припинено, тому що не оплачується. — Гаєвого в Осławах Чорних біля Делятина, Ілаю Витвицького постріленo тяжко наслідком чого він помер у коломийському шпиталі. Під закидом злочину арештовано Івана Зазурського, що правна був гаєвому пімстою.

— **Трагічна смерть Гамерлінга.** З Ню Йорку прийшла вістка про смерть б. польського сенатора Людвика Гамерлінга, що впав з 19-то поверху готелю, якого був власником. Він підійшов до вікна і діставши завороту голови, випав на вулицю. Був родом зі Сх. Галичини, перед війною виемігрував до Америки, доробився маєтку і став навіть президентом пресового тресту в Ню Йорку. Після війни вернувся до Польщі, зблизився до Вітоса і від людової партії став членом польського сенату. Перед кількома роками вернувся знову до Америки, де мав міліоновий маєток.

— **Найстарше місто у світі.** Директор музею пенсильванського університету д-р Чарльз Бейч вернувшись із археольогічної виправи повідомляє, що в Мезопотамії відкрив він передпотопове місто, яке може є одно з найдавніших у світі. Руїни цього міста відкрив він під курганом Тепе Гавра, під руїнами 11 інших міст, що їх археольоги відкопали один за одним. Мешканці найдавнішого міста мали великий мистецький хист і численні свої гончарські вироби розмальовували дуже гарно. Найшли там теж ковані золоті вироби, мармурові вази і великі каді.

— **Ріжні вісти.** У Брюселі вдерлись невідомі люди вночі до військового картографічного інституту і вкрали там усякі документи, щодо воєнної оборони Бельгії. — Совітська преса повідомляє, що у Сов. Союзі створять 5000 рухомих радіостацій для колгозів підчас жнив. — Міська рада в Парижі призначила дві стипендії по 18.000 фр. для франц. мистців або архітектів, що на рік виберуться працювати до франц. Африки. — На 1. травня всі демонстрації в Парижі заборонені. — Німецький посол у Парижі вжив заходів, щоб із вистави „Сальону гумористів“ забрали деякі занадто злобні карикатури на Гітлера. — В Японії став вибухати вулькан, якого вважали вигаслим, бо не відзивався уже 350 літ. — Цими днями почнуться у Зл. Державах величезні маневри морські і повітряні, з участю 160 кораблів і 450 літаків. — У Чехословаччині вводять замість 48-годинного тижневого робучого дня 40 і 42-годинний без зміни платень. — З китайської провінції Сечуан, де взяли верх комуністи, втікло 1000 чужинних місіонарів. — У білий день напали бандити на банк у Санта-Круц, убили кілька осіб і забрали 200.000 піястрів. — Відомий американський письменник Аптон Сінклер, після невдатної кандидатури на губернатора стейту Каліфорнія, рішив остаточно відійти від політики; він поважно занедужав. — Шведська королівська музична академія вибрала своїм членом Ф. Шаляпіна. — Підчас Великодня на 2000 англійців більше відвідало цього року Бельгію, ніж мин. року. — Колишній нім. кронпрінц приїхав до Мароко. — Після землетрусу на Формозі найшли 3185 убитих, 9215 тяжко ранених, 1415 легко ранених, 15.292 зруйновані хдомів і 15.457 понищених.

—o—

З театру.

ТЕАТР РІЖНОРОДНОСТЕЙ: **„ОЙ, МОРОЗЕ, МОРОЗЕНКУ“**, песа на 3 дії Меріяма-Лужницького. Вистава трупи „Заграва“.

Три моменти з життя славного козацького полковника, якого нарід назвав Морозенком. Кохання, суспільний обовязок і смерть. Три великі моменти заторкнені легесенько, так, щоб глядач не мусів думати ні про одно занадто поважно.

Та авдиторія, для якої песа призначена кладе головну вагу на те, що Морозенко — лицар-герой і патріот, який для добра землі, що його вигодувала відрікся своєї шляхотської рідні. У пеcі нема місця для зразків геройства ні для психольогічного виправдання вчинків головного героя; глядач приймає їх на віру. Молоденькі, недосвідні дівчата закохуються в козацькім полковнику при першій стрічі в лісі і одна з них перша питається його, чи зможе ще колись побачити його вдруге, питається зовсім отак собі свобідно, якби це було в нинішній добі на дансінгу. Те, що козак, ще й полковник, повівся з безборонними паняночками як повівся би кожний інший чесний мандрівник, річ зовсім природна.

Так само мусимо вважати зовсім природним факт, що герой зявляється на сцені завсіди тоді, коли його треба і не треба і що 100-відсотковий, загартований у боях козарлюга поплакує при мамі, як малолітній чура. Навіть умирає він, мов за цапову душу, без відповідного авреолу. Закінчення кожної дії має замісць драматичного акорду хор за сценою, який розливає тужливо-сентиментальний настрій. Настрій цей так подобається у деяких частинах салі, що люди забувають про козацьку силу та енергію.

Важко торкатись питання: чи у пеcі автор хотів зачіпити за проблему служби народові, коли її виконує неофіт — недавно одиниця чужої національности. Коли хто стоїть на тому, що зміна національности є завсіди похвальна, коли відбувається на нашу користь і ганебна, коли на користь наших ворогів, то тим краще для нього. Всеж таких питань не можна узагальнювати і треба брати кожне з них зокрема, в усіма мотивами вчинку та цілою характеристикою людини. Саме така характеристика сильної індивідуальности привабляє драматургів і варт би побачити таку індивідуальність у Морозенку.

Дивно вражало у пеcі те, що герой двічі покликувався на свою славу, яка житиме в народі після його смерти, хоч не повинен би мати до цього права.

Головні ролі грали Блавацький, Боровик, Паздрій, Істоміна — відомі добрі актори. Морозенко мав за мало в собі сили, але може такий він мав бути, якщо триматись „голого“ тексту. Дві молоді артистки-дебютантки, хоч дуже симпатичні, не мали ще потрібної свободи рухів і не могли створити з двох блідих ляльок відповідних постатей.

Тому, що сентиментально-побутовий репертуар заперед 50 років не має нині продовжників і все ще подобається, така песа може мати успіх на сценах наших мандрівних труп. — **м. р.**

Спорт.

УКРАЇНА — СЯН 2:2 (1:0).

Україна: Микитин; Миськів, Слійник; Андрійчук, Якимів, Цимбала; Федун, Міклош, Лисик, Воробець, Сиротюк.

Сян: Лозинський; Онисик, Пойдлинський; Федорович I., Федорович II, Гіблевич, Макарука, Медвіть, Дидалевич, Партика, Турко.

Змагання двох найкращих українських дружин, з яких увесь дохід призначено на голодних Яворівщини. Перед початком метчу привитав обі дружини, зокрема перемиських гостей, посол М. Матчак іменем Комітету допомоги голодній Яворівщині. У відповідь на той привіт промовив голова „Сяну“ дир. С. Шах, після чого обі дружини поздоровили одна другу спортовим окликом — і змагання почалися.

Змагання були доволі цікаві і велись весь час у доброму темпі. В першій половині Україна є ліпшою дружиною і часто загрожує воротам гостей. Ініціятором численних нападів є передовсім Міклош, який теж віддає доволі велику кількість стрілів, що або йдуть побіч воріт, або їх боронить певно воротар Сяну. В 21 мінуті Міклош сильно стріляє, Лозинський випускає мяч до воріт; надбіг Лисик і для певности добив у сітку. 1:0 для чорно-червоних. Україна і дальше має перевагу. Сян атакує лише спорадично. По зміні піль образ гри теж змінюється. Гості з місця притискають і вже в 3. мінуті вирівнює Турко. Тепер львовяни грають хаотично і позволяють накинути собі систему гри противника; атаки Сяну є частіші і грізніші, ініціяторами є головно Турко і Партика. В цій частині гри вибивається з України Олійник, який часто ратує у грізних ситуаціях. Атаки господарів є безсильні з причини слабої гри крилових. У 23. мінуті добуває Сян другі ворота зі стрілу Федоровича II. Під кінець знову Україна є ліпша і в 40. мінуті після гарного заграння Андрійчука і стрілу Воробця вирівнює Сиротюк.

Сян запрезентувався з якнайкращої сторони; це дружина амбітна, що диспонує добрим стартом до мяча. Напад комбінує доцільно, поміч підпомагала напад добрими мячами, оборонне тріо певне. Найкращі грачі — це Турко і Партика. Стиль гри України є інший, вона грає більш комбінаційно і гарніше для ока, перевищає Сян технічно і вправою, але далеко не дорівнює йому амбіцією і стартом до мяча. В обороні України ліпший Олійник, у помочі подобались Якимів і Цимбала, у нападі добре зіграна середуща трійка, але слабі крайники.

Суддював дуже добре п. Кміцінський. Видців около 1.000.

КАМЕНЯРІ — УКРАЇНА II 4:3 (4:2).

Метч України з Сяном попередили змагання львівських Каменярів з Україною II, з яких переможцем вийшли заслужено Каменярі, що виявились дружиною не тільки амбітною, але й технічно вже доволі заавансованою. Склад Каменярів: Селечко; Цар, Миханицин; Сядовий, Сутлжкевич, Мандділовський; Гладкий I, Зілинський, Мельник, Жмінковський, Гладкий II. Ворота для Каменярів стріляли: Зілинський, Мельник, Гладкий I. і Жмінковський. Для України II.: Крушельницький, Вовк і Лісікевич.

МИСТЕЦТВО ОКРУЖНОЇ ЛІГИ.

ЛЬВІВ. Гасмонея — Огнісько 3:1 (1:1).
ЛЬВІВ. Чорні — Чувай 3:0 (1:0).
ПЕРЕМИШЛЬ. Польонія — II. Сокіл 1:0 (0:0).
ЛЬВІВ. Лехія — Ресовія 6:1 (3:0).

ЛІГОВІ ЗМАГАННЯ.

КРАКІВ. Погонь — Краковія 3:0 (0:0).
ЛОДЗЬ. Л. К. С. — Рух 4:2 (2:0).
КАТОВИЦІ. Шлеськ — Польонія 2:0 (2:0).
ВАРШАВА. Варшавянка — Варта 1:1 (0:0).

III. СОКІЛЬСЬКИЙ ГУРТКОВИЙ БІГ НАВПРОСТЕЦЬ

відбувся другого дня Великодних Свят з пд. Сокола Батька. До змагань ставуло 12 гуртків (48 змагунів).

Учасники 1 км.: 1) Сокіл-Батько I. в часі 3.26 (Ліхчин, Лесин, Павлюк, Остап). 2) Сокіл-Батько II. в часі 4.04 (Гавур Р., Лисий, Всеволод, Юлько). 3) Сокіл IV. в часі 4.19.

Посестри 500 м.: 1) Сокіл IV. в часі 1.51,7 (Ясьновська, Скрипій, Славецька, Гумелюк). 2) Сокіл-Батько в 2.03,0 (Пасічник, Чорна, Марійка, Лутчин).

Побратими 3 км.: 1) Сокіл-Батько I. в часі 9.40,1 (Козанок, Тиховський I і II, Биленьl. 2) Сокіл III/I. в часі 9.45.3 (Кулечко, Оршции, Мороз). 3) Сокіл IV/I в часі 10.05,0 (Залеський, Муць, Маланчук, Гилевський). 4) Сокіл V в часі 10.24,9 (Шевчук, Козачок, Пузик, Матвіїв) 5) Сокіл III/II в часі 10.35.7 (Слюзар, Штайнер, Куцай). 6) Сокіл-Батько II в часі 10.50,0 (Тріль, Савяк, Гайванович, Будзиновський). 7) Сокіл IV/II в часі 11.05,4.

СВЯТОЧНИЙ ТУРНІР У ВІДБИВАНЦІ

учасників гурткового бігу навпростець відбувся по змаганнях у бігу.

Сокіл III. — Сокіл V. 1:2 (3:15, 16:12, 7:15). Сокіл IV — Сокіл-Батько уч. 0:2 (7:15, 1:15). Сокіл-Батько уч. — Сокіл V 2:1 (15:7, 14:16, 15:12). Дуже цікава гра, в якій Сокіл V зробив несподіванку, олинюючись на 2-му місці. У висліді: 1) Сокіл-Батько уч. 2) Сокіл V., 3) Сокіл IV, 4) Сокіл III.

Театри.

Великий Міський Театр.

Середа, 1. V. год. 7·30 веч „Таємне конто".

Четвер, 2. V. год 7·30 веч Айнштайнева теорія".

Театр Ріжнородностей.

Середа, 1. V. год 7·30 веч. „Айнштайнева теорія".

Четвер, 2. V. год. 7·30 веч. „Подружий метч".

Цирк Станевських, площа Бема.

Середа, 1. травня, одна вистава 8·15 веч.

Кіна.

АДРІЯ: „Магараджа".

АПОЛЬО: „Недокінчена симфонія".

АТЛЯНТИК: „Червоний султан" (Абдуль Гамід).

ВАНДА: „У неволі джунґлії", „Її екселенція прачка".

ҐРАЖИНА: „Антко Поліцмайстер" (Ад. Димша).

КАСІНО: „Вондер-бар" (Дольорес дель Ріо).

КОЛІСЕЙ: „Імітація життя", ревія „Варшава — Львів"

КОПЕРНИК: „Баль у Савою" (Джіта Альпар, Ганс Ярай).

МАРУСЕНЬКА: „Жид Зіс" (Конрад Файт).

МІРАЖ: „Історія гріху" (на осн. Жеромського), „Новий под".

МУЗА: „Мальована заслона" з Ґретою Ґарбо.

ПАКС: „Син джунґлів" та додатки.

ПАЛЯС: „Проданий голос" (Шмідт).

ПАН: „Федора", „Тайна жінки".

РАЙ: „Світ сміється" (большевицька комедія).

СВІТ: „Кохай мене сьогодні" (Моріс Шевальє). „Остання парубуцька ніч".

СОНЦЕ: „На позорищі" та ревія.

СТИЛЕВЕ: „Спокуса діявола" (Хозе Мохіка), ревія: „Ай, ай, ай, нарешті май".

УТІХА: „Сини пустині" (Фліп і Фляп), ревія „Весняні іграшкр".

ХИМЕРА: „Розсміяні очі" (Шерлі Темпль).

Закордонне радіо.

Середа, 1. травня 1935

Відень (506,8) 12.00 Легка музика, 14.00 Клясики австр. музики, 15.40 Камер. музика, 17.10 Трубна музика, 22.15 Концерт; **Прага** (470,2) 8.45 Сальон. музика, 10.05 Скрипка, віольонч., фісгарм. (Двожак), 11.00 Військ. орх., 19.55 Мор. дуети Двожака; **Париж** (1648) 20.00 Мюзикгол (солісти), 22,35 Танк. музика; **Білгород** (437,3) 13,15, 16.20 Пісоньки; **Кеніґсвустергавзен** (1571) 12.00 Промова Гітлера (Свято нім. народу), 13.30 Марші, пісні, 14.45 Хор. пісні, рецитації, 16.00 Концерт; **Будапешт** (550,5) 17.20 Спів, 22.00 Орх. концерт; **Міляно** (221,1) 11.30 13.35 Легка музика, **Рим** (420,8) 17.05 Легка музика, 21.00 Опера.

Четвер, 2. травня 1935.

Відень (506,8) 12.00 Концерт, 17.20 Солісти, 20.00 Вок. концерт; **Мор. Острава** (269,5) 18.30 Вес. пісоньки; **Прага** (470,2) 10.15 Сальон. орх., 17.20 Два форт.; **Париж** (1648) 20.45 Симф. концерт; **Білгород** (437,3) 17.00 Пісоньки, 20.00 Скрипка, 20.30 Оп. арії; **Берлін** (356.7) 16.00 Орх. суїта Еренфельза, 16.30 Форт. твори Брамса, **Кеніґсвустергавзен** (1571) 14.00 Муз. всячина, 17.50 Пісні, 20.10 Молоді композитори, 23.00 Данська, фінська, норвеська музика; **Кельн** (455,9) 16.00 Єнсенові твори (сп., муз.), 19.00 Муз. дрібнички, **Ляйпціґ** (382,2) 16.00 Брамсові пісні, 22.00 Бахові твори, **Мінхен** (405,4) 13.25 Популярна музика, 15.20 Італ. музика, 20.10 „Норма" оп. Белінія, **Будапешт** (550,5) 18.30 Спів, 20.50 Концерт, **Міляно** (221,1) 11.30 Легка музика, 17.05 Вок. концерт, 20.45 „Польська кров" оп. Недбаля, **Рим** (420,8) 17.05 Солісти, 20.45 Симф. концерт.

Львівське радіо.

Середа, 1. травня 1935.

6.30 Ранішня авдиція, 7.50 Практичні вказівки, 8.05 Авд. для шкіл, 11.57 Сиґнал часу, 12.03 Метеорольоґ. вістки, 12.05 Концерт сальон. орх., 12.50 Хвилинка для жінок, 12.55 Пополудн. денник, 13.05 Ріжні мельодії з ґр. пл., 13.55 Експорт, 15.35 Біржа, 15.45 Образці зі Сходу (концерт камер. орх.), 16.30 Мама не має часу, 16.45 Музика з ґр. пл. (Рапсодія), 17.00 Політика евр. держав після війни, 17.05 Концерт, 17.50 Про книжку Фріша: Життя бджіл, 18.00 Арії та пісні в супр. форт., 18.15 Веселий скеч, 18.30 Техн. скринька, 18.40 Сільва рерум, культ. життя, 18.45 Сп. ресітал Е. Стебельського (тенор) в супр. форт., 19.02 Гутірка краєзнавчого т-ва, 19.15 Прогулька до Маріямполя над Дністром, 19.25, 19.30 Спорт. вістки, 19.35 Концерт хору, 19.50 Актуальна гутірка, 20.00 Оп. фрагменти, 20.15 Легка музика з ґр. пл., 20.45 Веч. денник, 20.55 Як працюємо, 21.00 Шопенівський концерт, 21.30 Шкільні спогади (фейл.), 21.40 Р. Палестер: Діточа симфонія на дуті інстр., 22.00 Реклям. концерт, 22.15 Легка музика сальон. орх, 23.15 Танк. музика.

Четвер, 2. травня 1935.

6.30 Ранішня авд., 7.50 Практ. вказівки, 8.50 Авд. для шкіл, 11.57 Сиґнал часу, 12.03 Метеор. вістки, 12.05 Авд. для шкіл: „Дві присяги", 12.30, 13.15 Концерт (муз., сп.), 13.00 Хвилинка для жінок, 13.05 Полудн. денник, 13.50 З ринку праці, 13.55 Експорт, 15.35 Біржа, 15.45 Концерт сальон. орх., 16.30 Гутірки у фр. мові, 16.45 Музика з ґр. плит: Ґротеска в музиці, 17.00 З ділянки дослідів розвитку, 17.15 Театр Уяви: „Хай живе цісар" Ад. Шілера, 17.50 Спорт. порадник, 18.00 Пісні в вик. Век у супр. форт., 18.15 Конрад і світ, 18.30 Листи та програми, 18.40 Сільва рерум, репертуар театрів і кін, 18.45 Легкий концерт в вик. трія, 19.15 „44 роки праці ТШЛ.", 19.25, 19.30 Спорт. вістки, 19.35 Концерт із циклю „Пять століть камер. музики", 19.50 Акт. фейлетон, 20.00 Легка музика, пісоньки, 20.45 Веч. денник, 20.55 Як працюємо, 21.00 Симф. концерт польської музики, 22.00 Реклям. концерт, 22.15 „Бюро перекладів" муз. скеч, 22.45 Сальон. музика з ґр. пл. 23.05 Гутірки з англ. слухачами радія.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Долярр у Львові у приватних оборотах 5·26—5·29 зол.

Нім. марка 1·95—2·02, фр. франки 34·80—35·05, шв. франки 171·30—172·00, фунти стерлінги 25·40—25·80, австр. шілінги 99·50 — 101, чеські корони 21·70—22·00, рум. леви 32·50—34·00, ліри 43·00—43·75.

ЗБІЖЕ.

Ціни парітас Підволочиська льоко Львів

	від — до	від — до
Овес од. незам.	16·00—16·50	18·00—18·50
Овес од. легко зам.	15·25—15·50	17·25—17·50
Овес зб. легко зам.	14·75—15·00	16·75—17·00
Овес одноціл. зам.	14·50—14·75	16·50—16·75
Овес збірн. зам.	14·00—14·50	16·00—16·50
Овес одноц. насін.	16·35—16·75	
Гречка на манво	17·25—17·50	
Кон. біла вільна від кан.	60·00—80·00	
Кон. біла нат. вільна ві кан.	90·00—115·00	
Висівки житні	8·75— 9·00	9·00— 9·25
Висівки пшен. гр.	8·75— 9·25	
Висівки пшен. сер.	8·75— 9·00	

Інші курси незмінені.

ОПОВІСТКИ.

Службовики екон. установ в Калуші обєднані у філії „Супруга" зложили на Рідну Школу 40 зол. прощаючи директора Петра Миговича. Щира подяка від **Головної Управи Р. Ш.**

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів, Ринок 10.